

VA-INFO

VA-ledningsnett – www.ovalinfo.no – Nr. 1 – Mars 2016

NY FORSKRIFT OM DRIKKEVANN OG VANNFORSYNING

Helse- og Omsorgsdepartementet (HOD) har sendt ut et utkast til nye forskrifter omkring drikkevannskvalitet og drikkevannsforsyning.

OVAL har også fått utkastet til gjennomsyn og kommentar etter at Oval og HOD i november møttes for å diskutere hvordan Oval på beste måte kan trekkes inn i prosessen rundt vann og vannforsyning. Oval er derfor blant de instanser som nå får anledning til å kommentere HODs arbeid omkring nye forskrifter.

- I Oval er vi svært positive til HODs arbeid med forslagene om ny forskrift, sier Torbjørn L. Vik i OVAL.

- Vi mener at en ny forskrift med tydeligere ansvarsfordeling mellom offentlige etater er nødvendig for å sikre en trygg og driftssikker drikkevannsforsyning til landets innbyggere og næringssliv.

Oval arbeider for å sette fokus på hvordan tilstanden er på norske vann- og avløpsledningsnett. Dette for å sikre at denne livsviktige infrastrukturen forvaltes, driftes og vedlikeholdes forsvarlig. Oval er særlig tilfreds med at det også på nasjonalt administrativt og politisk nivå tas grep for å sikre kvaliteten, ikke bare på drikkevannet som produkt, men også leverings-systemene for disse.

I kommentarene til forskriftene peker Oval på en del viktige fokusområder for å sikre best mulig tilstand på vannforsynings-systemet og fremhever en del elementer som ikke er tatt med i høringsnotatet, men som absolutt bør rapporteres fra kommunene til SSB/KOSTRA, så som:

- lekkasjegrad oppgitt i prosent og/liter per sekund (l/s) og per kilometer ledningsnett
- antall ledningsbrudd per km ledning og per år
- planlagt og ikke planlagte driftsavbrudd i prosent av tiden i løpet av et år
- og fornying/rehabilitering som prosent av total lednings-lengde siste år.

Oval viser til utkast til ny § 17 Ledningsnett og internt fordelings-nett. Oval er spesielt tilfreds med at utkastet til ny forskrift tydeliggjør vannverkseier og eier av internt fordelingsnett sitt ansvar for å sikre mest mulig lekkasjetette ledningsnett og holde dette i tilfredsstillende stand. Oval mener det er positivt at det nå legges planer for hvordan ledningsnett skal vedlikeholdes, men mener det bør tas med at selve nettet også må videreutvikles. Paragrafen bør likeledes si noe om tilsyn av ledningsnett og hvordan dette skal organiseres av nasjonal myndighet.

Oval mener videre at det bør legges inn en tilføyelse som gir vannverkseier plikt å påse at status for ledningsnettets tilstand innrapporteres årlig, noe som også er viktig informasjon for nasjonal myndighet for å få nødvendig overblikk over lednings-nettets standard.

Dessuten bør det etter Ovals mening tydeliggjøres hva som betraktes som en nasjonal minstepandard for kvalitet på ledningsnett.

FORNYELSEN AV AVLØPSNETTET:

Hva skjer i klima- og miljødepartementet?

Regjeringen har som kjent fastsatt et nasjonalt mål som slår fast at 2 prosent av Norges nett for vann og avløp skal fornyes hvert år i tiden fremover. Den faktiske tilstanden for landets VA-nett er så elendig at dette bør ses som en forsiktig start på et enormt arbeid med uakseptabelt langt etterslep, men ett sted skal man jo begynne... Tallene for fornyelse av avløpsnett gjennom alle senere år viser at det i realiteten utbedres ca. 0,5 % per år. Dette tallet er omtrent uendret gjennom de siste 10 år. VA-nettets dårlige tilstand er påpekt og dokumentert utallige ganger gjennom årene – senest av MEF (Maskinentreprenørenes Forbund) og RIF (Rådgivende Ingeniørers Forening) som betegner situasjonen som uholdbar og kritisk.

Ansvar for å drive gjennom den fastsatte fornyelsen, ligger i hovedsak i to departementer:

- Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og
- Klima- og Miljødepartementet (KM)

HOD er i gang!

I tiden etter regjeringens fastsettelse av de nye nasjonale mål, er Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) kommet godt i gang med planleggingen. Opplysningsutvalget for VA-ledningsnett - OVAL – ønsker å bidra til at landets VA-nett oppgraderes og fornyes og kontakten for jul HOD for å diskutere faglig samarbeid i den prosessen som nå skal starte. Dette resulterte i et møte der Oval ble forsikret om at HOD nå satser systematisk på informasjonsarbeid overfor både publikum, bransje og sentrale og lokale myndigheter. Det vil bli lagt til rette for bedret organisering av de mange tiltakene som må gjennomføres. Det vil også bli fokusert på kunnskapsinnhenting og forskning samtidig som drikkevannsforskriftene vil bli skjerpet med tydelige krav til ledningsnett og driften av disse. I dette arbeidet har HOD åpnet for et nært samarbeid med fagmiljøene innen VA-bransjen. Oval har allerede blitt trukket inn i arbeidsprosessene som faglig rådgiver (se annet sted i dette bladet).

Statsråd Vidar Helgesen i Klima- og Miljødepartementet

Men minst like viktig som HODs innsats er det arbeidet Klima- og Miljødepartementet planlegger for årene fremover. Det er i dette departementet man sitter med ansvaret for utbedring av avløpssystemene – både rørr-nettet og de åpne avløpene: Elver og bekker og avrenningssystemer generelt. Vårt nye, aggressive klima har for lengst sprengt dagens kapasitet med oversvømmelser og flom som resultat.

Oval har derfor tatt initiativ og skrevet brev direkte til statsråd Vidar Helgesen for å finne ut hvor langt KM er kommet i prosessen...og for å tilby faglig bistand der Oval har kompetanse til å bistå. Vi venter spent på tilbakemelding!

FAKTA OM VA-NETTET:

Kommunalt spillvannsførende avløpsnett er på 36 500 km. Medregnet offentlige overvanns-ledninger er lengden offentlige avløpsledninger ca. 53 000 km. Kommunalt vannnett er på ca. 43 800 km. Kommunale vannverk leverte i 2014 ca 478 liter per person og døgn. Virkelig forbruk i husholdninger er ca. 150 liter/ person og døgn. Annet forbruk er ca 90 l/p d. Lekkasje og sløsing blir da ca. 238 liter/p d. Fornyelsen av avløpsnett var på ca. 0,62 % i 2014. Fornyelsen av kommunalt drikkevannsnett er i gjennomsnitt for årene 2012-2014 på 0,6 % per år. Ca 1/3 av vannettet ligger i vannverk som praktisk talt ikke har noen fornyelse.

OVERVANNSUTVALGET HAR FORSLAG TIL KONKRETE OG RASKE TILTAK

Jan Stenersen fra Tromsø har vært med i Overvannsutvalget og har utarbeidet et forslag til tiltak som nå sendes ut på høring.

Voldsommere og hyppigere regnskyll setter landets gamle og i stor grad utrangerte avløpssystemer på stadig større prøver... med kostbare resultater. Et eget utvalg har arbeidet med denne problematikken og legger nå frem sine konklusjoner og forslag til utbedring til høring hos myndigheter og bransje. Jan Stenersen, som er plan- og prosjektsjef ved Vann og Avløp i Tromsø kommune, kjenner problemene fra mangeårig nærkontakt med oversvømmelsesproblemene og har vært med i Overvannsutvalget. Han presenterte forleden hovedkonklusjonene under Maskinentreprenørenes årlige seminar:

- Et hovedpoeng for å få bedre håndtering av overvannsproblemene i tettbygde strøk og i byer, er at vi må arbeide med helheten og ikke drive millimeter-prosjektering, sa Stenersen.

- Ofte begynner problemene på prosjekteringstidspunktet der vi i mange år har sett at «fortetting» av bebyggelse har vært sett som en fordel. Dette har medført at store områder er lagt under asfalt og boligmasse – uten tanke på avrenning. Utvalget mener at fremtidige løsninger på overvann må starte på byplankontorene der nedbørsøkningene må med i regnestykkene.

I stadig større grad må eierne av hus og forretningsbygg o.l. måtte ta ansvar for vannavrenning fra egne tomter. Fordrøyningsanlegg og takkonstruksjoner som holder på nedbøren må legges inn i regnestykkene allerede på tegnebrettet. Vi må også vurdere hvorledes nye «avløpsgebyrer» kan innføres for å bremse økningene i overvannsflom, sier Stenersen.

- Vi mener også at det er på høy tid å ta inn over seg at de planene vi legger i dag og det utstyret vi tar i bruk, vil få en levetid på rundt 100 år og at vi derfor ikke har råd til å gjøre grove feil: Vi ser jo alle hvordan utviklingen vil bli!

Vi må bygge mer robuste systemer og fjerne f.eks. begrensninger og maksimal-dimensjoner på avløpsrør og i tillegg anlegge flere åpne kanaler for avrenningsvann. La oss heller ikke glemme mulighetene for å bruke veier og gater som positive elementer for å fjerne avrenningsvann. Det finnes faktisk gjennomtrengbar asfalt som absorberer vann og slik kan bidra til å fjerne flomvannet.

Og la oss for all del ikke glemme de tusenvis av kummer og rørledninger som allerede ligger der, men som ikke blir vedlikeholdt slik at de fungerer optimalt! mener Stenersen

ARCTIC ENTREPRENEUR: ENTREPRENØRBRANSJENS ÅRLIGE STORMØNSTRING

Entreprenørbransjens årlige seminararrangement har vokst fra å være en liten bransjesamling med 200 deltakere på Lillehammer Hotell for er årrekke siden til å bli et kjempearrangement der i år rundt 1400 deltakere og utstillere møtte opp på Clarion Gardermoen messesenter «Cuben» i januar.

Vi spør oss selv hva årsakene kan være til den voldsomme veksten, og undersøkelser blant deltakerne forteller at de ulike seminarenes faglige innhold er et viktig trekkplaster, men at det sosiale – møtet med kollegaer og bransjefolk – er det aller viktigste, forklarer arrangementsansvarlig Fred Arild Gyldehå i Maskinentreprenørenes Forbund.

VA har vært et fast seminar tema gjennom 7-8 år, og temaene for VA-seminaret i år var bl.a.

- Sikring av vassdrag og flomutsatte områder
- Overvannsutvalgets ferske utredning som nå skal ut på høring
- Det økende behovet for sterkere satsing på Vann- og avløpsinfrastruktur
- Avløpsproblematikk i spredt bebyggelse
- Trykkavløpssystemer og grunne løsninger
- Veien mot en sektorlov
- Styrt boring
- Nytt innen entrepriseretten
- Bortfall av lokal godkjenning – ny sentral godkjenning

Mer enn 300 deltakere fulgte VA-seminaret.

Ansvarlige for VA-seminarene var (fra venstre) fagsjef Finn A. Bangsund, ordstyrer Eli Kari Gjengedal og arrangementsansvarlig Jan Hytten.